

Els manifestants egípcis aixecaven les sabates enlaire –una acció molt simbòlica dins la cultura àrab–, el dia 1 de febrer proppassat, a la plaça

El principi del final

La revolta que ha posat el règim de Hosni Mubarak contra les cordes ha significat un abans i un després en la història d'Egipte. D'ara endavant, els egipcis no acceptaran de tornar a sotmetre's a les regles de joc de cap dictador. Això pot ser també l'inici d'un canvi a escala regional.

de Tahrir del Caire.

Egipte viu la situació més dramàtica que ha travessat aquest país d'ençà de l'assassinat del president Anwar al-Sadat el 1981.

Les grans protestes que hi ha hagut a les principals ciutats egípcies han posat contra les cordes el règim del president Hosni Mubàrak. Mentre els esdeveniments se succeeixen, el món es demana si Egipte serà com Tunísia, on l'aixecament popular va fer fugir el president Ben Alí cap a l'exili i obrir una transició democràtica, o si, per contra, passarà com a l'Iran, on el moviment reformista que hi hagué el 2009 fou esclafat sense contemplacions pel règim autocràtic que lidera el president Mahmud Ahmadinejad.

Les protestes a Egipte han deixat centenars de morts, han paralytitzat l'economia, han forçat la dimissió d'un govern, a la vegada que l'exèrcit ha hagut d'ocupar els carrers. En vista d'això, el president Mubàrak, de 82 anys d'edat, amb més de trenta anys al poder, ha promès reformes i ha dit que se n'aniria, però quan acabi el seu mandat, el mes de setembre vinent. El resultat ha estat que el país s'ha dividit, entre aquells que volen canvis immediats i els qui volen que s'acabi el caos i tot torni a la normalitat.

El fet cert és que durant tres dècades el règim de Hosni Mubàrak ha mantingut la població en calma, a través, sobretot, d'un control ferri de la llibertat d'expressió. Però amb els anys les coses han canviat. Avui dia la gent pot comunicar-se més fàcilment, però no perquè el règim ho hagi tolerat, sinó perquè l'expansió de les noves tecnologies ha fet més difícil que el govern pugui controlar la informació. En aquest sentit, algunes de les millores que Mubàrak ha aportat al país aquests anys, com ara l'extensió de l'alfabetització, la millora de les comunicacions o l'impuls d'una classe mitjana emergent, s'han girat contra ell. Les protestes han estat seguides per gent de totes les classes i confessions, però a la capçalera de la revolta hi ha hagut milers de persones provinents de les classes urbanes benestants, a més de milers d'universitaris sense gaires expectatives de trobar una feina digna.

Els aliats també tremolen

La revolta que ha sacsejat Egipte ha estat seguida de molt a prop pels Estats Units, que tenen en el règim de Hosni Mubàrak el seu aliat més important a l'Orient Mitjà. Si bé en un principi el govern de Washington es va mostrar prudent amb l'evolució dels esdeveniments, no fou fins que la revolta va assolir un nivell perillós, sobretot a partir del dia 1 de febrer, que el president Barack Obama no va declarar, després d'haver tingut una conversa telefònica amb Mubàrak, que calia que la transició a Egipte comencés immediatament.

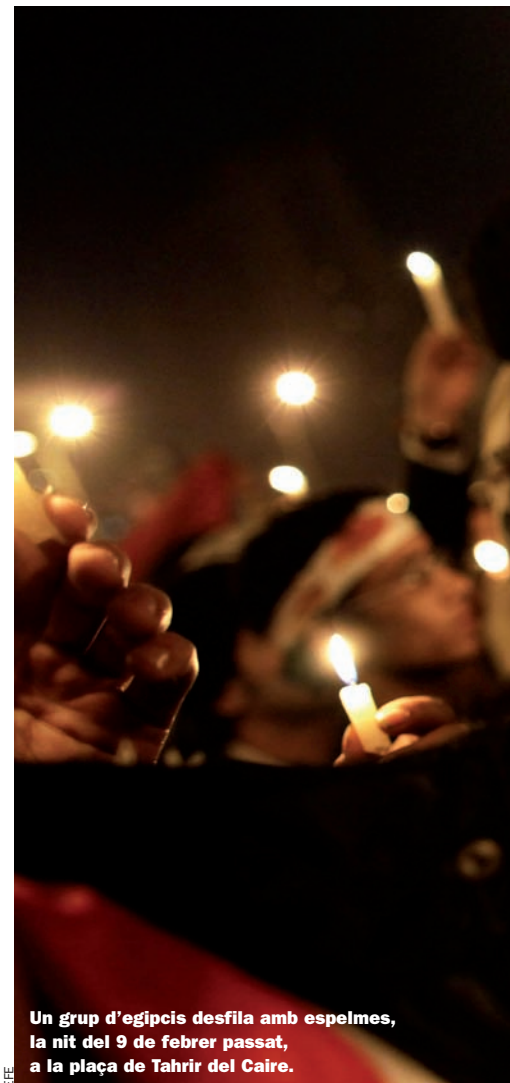
La primera preocupació del president dels Estats Units és, sens dubte, el perill que corre el procés de pau a l'Orient Mitjà si el règim de Mubàrak s'enfonsa. Egipte, de fet, ha tingut un paper cabdal a l'hora de mantenir el setge sobre Hamàs a la franja de Gaza, a més d'evitar que l'enviament d'armes per part de l'Iran a aquesta organització islàmica radical fos més gran. Si el nou govern que pugui sorgir del procés de transició a Egipte decideix d'obrir la frontera amb Gaza, els Estats Units i Israel estan convençuts que la negociació amb els palestins se'n ressentirà. Per aquesta raó els esdeveniments a Egipte han causat molta més consternació a Israel que no hi va causar l'assassinat d'Anwar al-Sadat el 1981. Els israelians tenen clar que, sigui quin sigui el color del nou govern egipci, els Germans Musulmans hi guanyaran protagonisme i això serà molt ben rebut per Hamàs.

Per als Estats Units, en canvi, les conseqüències de perdre un aliat com ara Egipte són més difícils de quantificar. L'exemple d'Egipte podria ser seguit per més aliats de Washington, com ara Jordània, el Marroc o l'Aràbia Saudita. La presència dels Estats Units a l'Iraq i la lluita contra al-Qaida en depenen totalment. Per això, aquesta és, sens dubte, la pitjor crisi que el president Obama ha hagut d'afrontar d'ençà que és a la Casa Blanca. La seva crida a una transició ordenada no és perquè sí. De segur que durant les setmanes vinents els Estats Units faran tanta pressió com podran per a menar Egipte cap a una situació que faci possible de mantenir l'aliança entre tots dos països.

Egipte és, de fet, un país ple de contradiccions. És l'estat àrab més gran i, a la vegada, el més pobre. Més del 40% dels egipcis viuen amb menys de dos euros el dia. Aquests darrers anys, tot i que l'economia del país ha crescut en termes generals, i que els béns de consum de tota mena han entrat a les cases de la majoria de la gent, les classes més desfavorides han resultat perjudicades per l'apujada dels preus dels productes de primera necessitat, i també per la dificultat creixent –arran de la competència– per a trobar un lloc de treball estable. L'ansietat que tot això ha causat entre la gent s'ha traduït, aquests darrers anys, en un augment de les vagues i de les protestes a l'àmbit local. El fet que avui preocupa més la majoria dels egipcis és sobreviure en el dia a dia.

Raons polítiques. Però no solament l'economia ha estat el principal motiu de l'enuig popular contra el president Mubàrak. Fins i tot la gent menys interessada en la política es va indignar a causa de l'evident manipulació de les eleccions parlamentàries que es van dur a terme a Egipte el mes de novembre passat. En aquells comicis, que foren guanyats àmpliament pel partit de Mubàrak, es va posar de manifest la pretensió del president de silenci i arraconar qualsevol intent d'oposició i –cosa que es pitjor– es va veure clar el pla de Mubàrak per a situar el seu fill Gamal com a successor a la presidència del país.

En vista d'això, hi ha dos factors que han menat a un punt d'inflexió. El primer ha estat la importància creixent que han adquirit els grups d'internau-

Un grup d'egipcis desfila amb espelmes, la nit del 9 de febrer passat, a la plaça de Tahrir del Caire.

tes –generalment sense cap religió ni cap ideologia gaire determinada al darrere–, que han omplert la xarxa d'internet de blogs, fòrums i missatges per a reclamar un procés de reforma a Egipte. Molts d'aquests joves s'han inspirat en els moviments de lluita obrera i de defensa dels drets humans, però, sobretot, han trobat un model a seguir en Mohamed el-Baradei, premi Nobel de la pau i antic director de l'Agència Atòmica Internacional. Per a molta gent, el compromís en la lluita per la fi de la dictadura d'un personatge tan reconegut arreu del món com ho és el-Baradei, ha servit d'estímul a les revoltes. El segon factor ha estat, sens dubte, Tunísia. No fou fins a l'esclat de les protestes a Tunísia que molts egipcis no s'adonaren que podien fer allò mateix. L'èxit dels tunisians a l'hora

de fer fora del país el dictador Ben Alí, després de més de vint anys al poder, va esperonar els egipcis, sense distinció de grup social ni religió, cap a la persecució d'un únic objectiu comú: la caiguda del règim de Hosni Mubàrak.

Enmig de tot això va aparèixer el Facebook. El juny de l'any passat uns policies de paísà van colpejar fins a la mort un jove internauta, Khaled Saïd, que havia llançat una campanya de protesta a través del Facebook des de la seva ciutat, Alexandria. Doncs bé, la pàgina del Facebook que els altres internautes van crear en solidaritat amb el jove Khaled va assolir gairebé 400.000 seguidors, arran de la convocatòria d'un *dia de la ràbia*, programat per al 25 de gener passat, data en què va esclatar la revolta a Egipte. De segur que els seguidors de Khaled Saïd

al Facebook no es podien ni imaginar la repercussió que tindria aquella convocatòria. Els manifestants, uns quants milers, que aquell dia es van aplegar al Caire, a la plaça de Tahrir –que vol dir ‘alliberament’–, van ser tractats a cops per la policia. Però la repressió va tenir un efecte inesperat i la revolta es va estendre com la pólvora a més ciutats de tot el país. Tal com va passar a Tunísia, el règim va trigar a reaccionar i, quan ho va fer, va optar per les restriccions, com ara suspendre els serveis de telefonia mòbil i internet. Tres dies després, quan el president Mubàrak va decidir d'adreçar-se a la població, ja era massa tard. L'onada revolucionària havia agafat una força gairebé imparable.

El dia 28 de gener, els manifestants ja no eren milers, sinó centenars de

milers. Al Caire, la resposta policíaca va deixar un gran nombre de morts i de ferits, mentre la seu del partit governamental, el Partit Democràtic del president Hosni Mubàrak, situat al bell mig de la plaça de Tahrir, era consumida per les flames. Igual com va passar a Tunísia, la situació fou aprofitada per uns quants per a abocar-se a cometre actes de vandalisme i delinqüència. Fins i tot, les principals presons del país foren assaltades, i es va permetre la fugida de més de 20.000 presos, inclosos els condemnats a pena de mort. Prop de la frontera amb la franja de Gaza, grups de revoltats van assaltar comissaries de policia i se n'endugueren les armes. Algunes fonts asseguren que aquests dies a la policia li han robat 20.000 armes.

Més poder per a l'exèrcit. En vista d'aquesta situació, el president Mubàrak va enviar l'exèrcit al carrer i es va disposar a fer canvis al govern. En una acció sense precedents, Mubàrak va nomenar un vice-president, un càrrec que va recaure en el cap del serveis d'intel·ligència egipcis, el general Omar Suleiman, de 74 anys. A la vegada, el president va nomenar un nou primer ministre, l'ex-comandant de les forces aèries Ahmed Shafik. Tot això ha estat interpretat per molts com el primer pas de Mubàrak cap a la seva retirada.

La intervenció de l'exèrcit ha estat benvinguda, sobretot perquè els seus comandaments van mostrar-se disposats des d'un principi a procurar calmar la situació sense fer servir la força de manera desmesurada. Tanmateix, el nou vice-president, el general Suleiman, va decebre gairebé tothom en la primera compareixença pública, malgrat que va assegurar que estava disposat a obrir negociacions amb les forces de l'oposició i que respectaria les decisions judicials sobre les reclamacions que pretenien impugnar els resultats de les passades eleccions.

Tot amb tot, les protestes de la gent no s'han apaivagat. El control sobre les comunicacions telefòniques i internet, com també el tall de carreteres i línies de ferrocarril, no van impedir que més de mig milió de persones s'apleguessin al centre del Caire el primer de febrer,